

РЕШЕНИЕ

№ 1926

гр. София, 16.03.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XVII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 28.02.2020 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Полина Якимова

ЧЛЕНОВЕ: Весела Николова

Петя Стоилова

при участието на секретаря Наталия Дринова и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **686** по описа за **2020** година докладвано от съдия Полина Якимова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.285, ал.1, изр.2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/, чрез юрисконсулт Л. Н., срещу Решение № 3577 от 30.05.2018г., постановено по адм. дело № 10133/ 2017г. по описа на Административен съд София - град, I отделение 10 състав, в частта, с която ГДИН е осъдена да заплати на П. И. Л. обезщетение в размер на 10 000 лв. за неимуществени вреди - болки и страдания, настъпили в резултат на ампутирание на втори пръст на лявото му стъпало, претърпени в резултат на бездействие на затворническата администрация, изразило се в неосигуреното лечение, непроведени консултации и контролни прегледи със специалист по съдова хирургия и назначаване на съответните изследвания на П. И. Л. по време на престоя му в затворническо общежитие от закрит тип „К.“ в С. затвор, за периода 22.10.2014 г. – 24.11.2016 г., заедно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 07.09.2017г. до окончателното изплащане на дължимото обезщетение.

В касационната жалба са въведени оплаквания за неправилност на решението като постановено в нарушение на материалния закон – касационно основание по чл.209, ал.3 от АПК. Касаторът поддържа, че не са налице предпоставките от фактическия

състав на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ и чл.284, ал.1 от ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ГДИН. Искането до съда е за отмяна на решението и постановяване на решение по същество, с което предявения срещу ГДИН да се отхвърли, алтернативно – да се намали размерът на присъденото обезщетение.

В подробен писмен отговор на касационната жалба П. Л. отрича основателността ѝ. В съдебно заседание пред Административен съд София-град, касаторът се представлява от юрк. Л., която счита, че размерът на присъденото обезщетение не съответства на определяните по ЗЗД. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът Л., представляван от адв. В., намира, че АССГ е изследвал изцяло фактите по делото, съобразил е спецификата на осъществяваната от затворническата администрация дейност, обусловила трайно увреждане на здравето на ищеца.

Според участващия в производството по делото прокурор от Софийска градска прокуратура касационната жалба е неоснователна.

Съдът, като провери служебно на основание чл.218, ал.2 от АПК, съответствието на решението със съществените процесуални правила и материалния закон, намира за установено следното:

Касационната жалба е допустима. Подадена е в срока по чл.211 АПК от надлежна страна, за която съдебният акт е неблагоприятен.

Производството пред АССГ е образувано по предявения от П. И. Л. иск с правно основание чл.284 ЗИНЗС вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 30 000 лв. за периода февруари 2012г. – 7.09.2017г., заедно със законната лихва за забавено плащане до окончателното изплащане на сумата.

Първоинстанционният съд е установил от фактическа страна, че ищецът е постъпил в Затворническо общежитие К. на 17.07.2013г., от където е освободен на 24.11.2016г. Боледувал е от туберкулоза на белите дробове, в медицинска справка са отразени и диагнозите шизоидно личностно разстройство и метатуберкулозна пневмофиброза вдясно. В здравния картон на Л. са вписани консултации с психиатър, резултати от клинични изследвания на кръвта, както и от образно изследване на предмишница. В амбулаторен журнал, графа „диагноза“ са посочени медикаментите, предоставяни на ищеца, а в медицинския му картон е отразена консултация с професор с дата 22.10.2014г. при която е документирана липсата на пулсации на артерие дорзалес педис и на артерие тибялес поетериор двустранно. Нито в амбулаторния журнал, нито в здравния картон на Л. е отразена проведена терапия. С експертно решение № 4108 от заседание № 206 от 04.12.2017г. на ТЕЛК е определена 56% трайно намалена работоспособност вследствие на заболяването облитериращ тромбангиит, общо заболяване Х. 2Б стадий вляво, състояние след ампутация на втори пръст на ляво стъпало, амбулаторен лист от 17 октомври 2017 г. с посочена основна диагноза емболия и тромбоза на артерии на долните крайници. В епикриза, издадена от УМБАЛ [фирма] е отразено, че П. И. Л. е постъпил за лечение на 01.05.2017 г. с поставена в тази епикриза окончателна диагноза тромбозис АЕ синистра от АФС утриускве. Х. – 2 степен.

Съдът е приел за безспорно установено настъпването на неимуществени вреди като последица от неосъществения адекватно и своевременно медицинско обслужване, обусловили последващи проблеми в здравословното състояние на П. Л.; че затворническата администрация не е взела необходимите мерки, за да осигури на Л. медицински грижи, съобразени със здравословното му състояние и че тези нейни

пропуски са изложили на опасност здравето на ищеца. При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът е взел предвид обстоятелството, че заболяването на П. Л. е било диагностицирано още през 2014г., когато е изтърпявал наказанието лишаване от свобода и че ако е била проведена терапия, нямало да се стигне до ампутацията на 2 пръст на лявото стъпало. Приел е, че претърпените неимуществени вреди могат да бъдат възмездени със сумата от 10 000 лв., заедно със законната лихва от предявяването на иска до окончателното изплащане на дължимото обезщетение.

Искът е разгледан в контекста на обособената по своята специфика група от дела, заведени пред българските съдилища, а впоследствие и пред ЕСПЧ, на лица, лишени от свобода, които изтърпяват наказанието си в условия, неотговарящи на стандартите, установени от Съвета на Европа, определени сами по себе си, поради наличие на конкретни и ясни параметри, като условия, нарушаващи забраната за нечовешко и унижително отнасяне – чл. 3 ЕКПЧ. В тази връзка съдът обосновава е разгледал приложимата практика на ЕСПЧ - пилотното решение по делото Н. и др. срещу България, в което Европейският съд е дал генерални мерки за преодоляване на проблемите на условията в затворите, нарушаващи забраната по чл. 3 ЕКПЧ. В решението Н. ясно се сочи по какъв начин следва да се прилага българският закон, предоставящ компенсаторно средство, а именно ЗОДОВ, за да може да изпълни изискването за ефективно вътрешноправно компенсаторно средство за защита от нарушаване на чл. 3.

Правилен е изводът на АССГ, че от събраните по делото доказателства се установява бездействие на администрацията на затвора във връзка с изпълнение на задълженията ѝ по чл. 128, ал. 1 ЗИНЗС. Задължението на ответника за оказване на медицинска помощ и здравен контрол е дадено в чл. 128, ал. 3 от ЗИНЗС и в Наредба №2/22.03.2010г. за условията и реда за медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода, предвиждаща конкретни правила за поведение.

От медицинския картон на ищеца се установява, че на 22.10.2014 г. на П. Л. е била извършена консултация с професор, чиито имена не са четими, като е документирана липсата на пулсации на артерии дорзалес педис и на артерии тибалес поетериор двустранно. Нито в амбулаторния журнал, нито в здравния картон на ищеца е отразена проведена терапия – така и неоспореното от ответника заключение на съдебно-медицинска експертиза. Обективното състояние не е уточнено чрез неинвазивни и инвазивни методи на изследване – осцилометрия, еходоплерсонография, компютърна томография, ангиография. Л. не е преместен в затворническата болница, нито в друго специализирано лечебно заведение, поради което не му е било приложено подходящо и достатъчно лечение, вследствие на което са настъпили необратими увреждания на здравето му. Заключение на СМЕ е категорично, че заболяването на ищеца е с хронично рецидивиращ характер, болестта му е била открита в сравнително напреднала фаза. С оглед установяването му още през 2014 г. се обуславя извод, че то е възникнало за ищеца по време на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, но въпреки това не е била назначена терапия. Така направените изводи не се отричат от обстоятелството на точно диагностициране на заболяването едва след освобождаването на лицето от мястото за изтърпяване на наказанието, като съобразно изслушаната по делото съдебно-медицинска експертиза неговите проявни форми са се задълбочили едва след освобождаването на ищеца, тъй като в мястото за лишаване от свобода той е имал ограничен двигателен режим. Дори

и да се приеме, че първите проявни форми на заболяването на ищеца са се появили преди неговото настаняване в мястото за лишаване от свобода, то това не отрича задължението на ответника за оказване на медицинска помощ и здравен контрол, така както същото съществува в чл. 128, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража. Бездействието се е изразило в неизпълнението на задължението на тези органи по чл. 128, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, вредите по отношение на ищеца се състоят в обстоятелството, че в резултат на това бездействие ищецът е претърпял увреждане на здравето. Съдът е съобразил и чл. 6, ал. 1 от наредбата, съгласно който всеки служител, който при изпълнение на служебните си задължения има непосредствен контакт с лишените от свобода, е отговорен за тяхното здраве. При поставената диагноза на ищеца, при евентуално направени последващи изследвания, по отношение на същия е съществувала възможността да бъде настанен в съответната специализирана болница в [населено място], при условие, че е била направена преценката за наличието на обстоятелствата по чл. 60, ал. 1, т. 1 (в лечебното заведение в мястото за лишаване от свобода няма условия за провеждане на необходимото лечение) или на това по чл. 60, ал. 1, т. 3 от наредбата (са необходими консултативни прегледи или специализирани изследвания), по отношение на ищеца е съществувала възможността да бъде изпратен в държавно или общинско лечебно заведение.

Решението е валидно и допустимо, но частично неправилно по отношение на определения размер на обезщетението.

Неблагоприятните физически изживявания на ищеца са пряка последица от поведението на служители от администрацията на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“. Вредите са действителни, сериозни и не могат да бъдат заличени, отстранени така, както засягането на увреденото имущество може да се отстрани чрез заплащане на парично обезщетение. Понесеното телесно или душевно страдание не може да се заличи впоследствие, нито пък да се замени с някакво напълно съответно на него обезщетение по вид и по размер.

Обезщетението за неимуществени вреди има компенсаторна функция - компенсира причинените вреди в техен паричен еквивалент. Както ЗОДОВ, така и ЗИНЗС свързват обезщетяването за претърпяна неимуществена вреда с критерия за справедливост. Съгласно нормата на чл. 52 от ЗЗД размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието за справедливост не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които следва да се имат предвид при определяне на дължимото обезщетение. В разглеждания случай това са периодът, през който е търпяно нарушението, конкретните факти, свързани със здравословното състояние на ищеца през времето на нарушението, както и последиците за неговото здравословно – физическо и психическо състояние, степента и интензитета на създаденото на ищеца неудобство, което според обсъдените по делото писмени и гласни доказателства, е такова, което може да бъде квалифицирано като „причиняващо страдание и унижаващо достойнство“.

Съвкупната преценка на установените по делото факти: възрастта на ищеца /роден през 1958г./, неговото здравословно състояние отпреди настъпване на заболяването болест на Бюржер в развитие, довела до ампутация на 2-ри пръст на ляво стъпало /излекувана туберкулоза, алкохолна зависимост, тютюнопушене, шизоидно

разстройство/, обстоятелството, че заболяването не предизвиква силни болки, но е необратимо и води до трайни неудобства в двигателния режим на ищеца, установено и от разпита на св. К., продължителността на увреждането /22.10.2014г. – 24.11.2016г./, установената с експертно решение № 4108 от заседание № 206 от 04.12.2017 г. на ТЕЛК 56% трайно намалена работоспособност на ищеца вследствие на заболяването облитериращ тромбангиит, общо заболяване Х. 2Б стадий вляво, състояние след ампутация на втори пръст на ляво стъпало обуславят извод, че справедливият размер на обезщетението е 4000 лв.

Това обуславя съответна отмяна на решението в осъдителната му част за размера над посочената сума. В останалата част решението е правилно и следва да бъде оставено в сила.

По тези съображения Административен съд София-град, XVII касационен състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 3577 от 30.05.2018г., постановено по адм. дело № 10133/ 2017г. по описа на Административен съд София - град, I отделение 10 състав, в частта, с която ГДИН е осъдена да заплати на П. И. Л. обезщетение в размер на сумата над 4 000 лв. за претърпени неимуществени вреди - болки и страдания, настъпили в резултат на ампутирание на втори пръст на лявото му стъпало, претърпени в резултат на бездействие на затворническата администрация, изразило се в неосигуреното лечение, непроведени консултации и контролни прегледи със специалист по съдова хирургия и назначаване на съответните изследвания на П. И. Л. по време на престоя му в затворническо общежитие от закрит тип „К.“ в С. затвор, за периода 22.10.2014 г. – 24.11.2016 г., заедно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 07.09.2017 г. до окончателното изплащане на дължимото обезщетение като вместо това постановява:

ОТХВЪРЛЯ иска на П. И. Л. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за сумата над 4000 лв.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата обжалвана част.

Решението не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: